

Kiertotalouslakityön jatkoaskeleet

Jätealan ja kiertotalouden yhteistyöryhmä JÄKKI 27.2.2026
Olli Laukkanen & Jussi Kauppila, ympäristöministeriö

Esityksen sisältö

Kiertotalouslakityöryhmän mietinnön esittely

1. Johdanto
2. Poimintoja mietinnön ehdotuksista uudeksi lainsäädännöksi
3. Muita työryhmän tunnistamia ohjauskeinoja

Lainvalmistelun eteneminen työryhmän mietinnön pohjalta

1. Johdanto

Kiertotalouslain valmistelun toteutus

- Työryhmä työskenteli 1.7.2024–4.2.2026.
- Työryhmän työn tavoitteet liittyivät
  - a) lainsäädännön systematiikkaan ja sääntelytaakkaan,
  - b) sääntelyn elinkaarinäkökulman vahvistamiseen ja kiertotaloutta edistäviin ohjauskeinoihin,
  - c) jätteisiin ja jätehuoltoon liittyvän tiedon julkisuuden ja saatavuuden parantamiseen,
  - d) seuraamus- ja valvontajärjestelmän tehostamiseen, ja
  - e) EU-sääntelyn täytäntöönpanoon (ml. EU-tavoitteet).
- Mietintö ei sellaisenaan mene lausuntokierrokselle.

Kiertotalouslain valmistelun yleisiä reunaehtoja

- Kiertotalouden edistämiseksi keskeinen toimi on jätelainsäädännön painopisteen siirtäminen jätteistä ja jätehuollosta kohti kiertotaloutta.
  - Kansallista liikkumavaraa rajaa EU-tasoinen lainsäädäntö (ml. EU:n jäte-, tuote- ja kemikaalisäätely sekä sisämarkkinasäätely).
  - Kiertotaloutta koskevaa lainsäädäntöä on useilla eri sääntelysektoreilla. Koko valtioneuvoston yhdistävästi kiertotaloutta on tarkasteltu [kiertotalouden strategisessa ohjelmassa](#).

Kiertotalouslaki ja työryhmän mietintö tiivistettynä

- Tarkoituksena on säätää kiertotalouslaki, joka korvaisi jätelain (646/2011). Samalla tehdään lain kokonaisuudistus.
- Kiertotalouslakityöryhmä keskittyi kiertotalouden edistämisen kannalta keskeisiin muutoksiin.
- Mietinnössä esitetään kiertotalouslain keskeiset ohjauskeinot pykälineen ja pykäläkohtaisine perusteluineen (65 pykälää).
- Mietintö ei kata säännöksiä, jotka siirtyisivät suhteellisen vähäisin muutoksin jätelaista kiertotalouslakiin (koko laissa yhteensä yli 230 pykälää).
- Lisäksi mietintöön on koottu muita kiertotalouden kannalta merkityksellisiä ohjauskeinoja, joista osassa valmisteluvastuu on toisella ministeriöllä tai jotka toteutetaan jossakin toisessa lainsäädäntöhankkeessa (ml. asetusmuutokset).
- Mietintö on saatavilla osoitteessa <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-286-0>.

Kiertotalous on ”valtavirtaistunut”, mutta tekemistä – ja mahdollisuuksia – riittää

- Kiertotalouteen siirtyminen on tärkeää ympäristön ja talouden kannalta. Kiertotalous säästäisi luonnonvaroja sekä edistäisi ilmastotavoitteiden saavuttamista ja luontokadon pysäyttämistä.
- Siirtyminen kiertotalouteen toisi Suomeen investointeja ja uutta liiketoimintaa sekä voisi lisätä Suomen kilpailukykyä, omavaraisuutta ja huoltovarmuutta.
- Siirtymä kohti kiertotaloutta on edennyt hitaasti. Verrattuna muihin maihin, Suomessa luonnonvarojen kulutus on suurta, ekologinen jalanjälki on korkea ja materiaalien kiertotalousaste on matala. Suomessa tuotetaan runsaasti jätettä, eikä osaa EU:n jätelainsäädännössä asetetuista tavoitteista ole saavutettu.

2. Poimintoja mietinnön keskeisistä ehdotuksista

Lain rakenteen systematisointi ja siirtyminen jätesäätelystä yhä vahvemmin elinkaarinäkökulmaan

Kiertotalouslain (235 pykälää) alustava rakenne

I OSA: Yleinen osa

- I.1 luku: Lain tarkoitus, soveltamisala, määritelmät
- I.2 luku: Yleiset kiertotaloutta edistävät velvollisuudet
- I.3 luku: Julkiset hankinnat
- I.4 luku: Suunnittelu
- I.5 luku: Viranomaiset ja niiden tehtävät

II OSA: Jätehuolto ja roskaantuminen

- II.1 luku: Jätehuoltoa koskevat yleiset säännökset
- II.2 luku: Jätehuollon järjestämistä koskevat säännökset
- II.3 luku: Kunnan järjestämä jätehuolto
- II.4 luku: Roskaantuminen

III OSA: Tuottajavastuujärjestelmät

- III.1 luku: Tuottajavastuu ja sen soveltaminen
- III.2 luku: Tuottajayhteisöt ja niiden toiminta
- III.3 luku: Käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotto ja käsittely
- III.4 luku: Juomapakkausten palautusjärjestelmä
- III.5 luku: Kuntien ja pakkausten tuottajayhteisön yhteistoiminta pakkausjätehuollossa
- III.6 luku: Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien vastuu jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista
- [III.7 luku: Lääkkeiden ja kosmetiikkatuottajien vastuu yhdyskuntajätevesien puhdistamisen kustannuksista]
- [III.8 luku: Uudelleenkäyttöjärjestelmät]

IV OSA: Tiedonhallinta

- IV.1 Kirjanpito-, seuranta- ja tiedonantovelvollisuudet
- IV.2 luku: Jätehuollon tietovarannot ja tietopalvelut

V OSA: Hyväksymismenettelyt

- V.1 luku: Uusiomateriaalin tuotteistamisen menettely
- V.2 luku: Jätehuoltorekisteriin hyväksyminen
- V.3 luku: Tuottajavastuurekisteriin hyväksyminen
- V.4 luku: Akkujen ja paristojen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset
- V.5 luku: Jätteen kansainväliset siirrot ja aluksen siirtäminen purettavaksi

VI OSA: Valvonta, muutoksenhaku ja seuraamukset

- VI.1 luku: Valvonta ja hallintopakko
- VI.2 luku: Muutoksenhaku ja täytäntöönpano
- VI.3 luku: Seuraamukset

VII OSA: Erinäiset säännökset ja voimaantulo

- VII.1 luku: Erinäiset säännökset
- VII.2 luku: Voimaantulo

Kiertotalouden suunnittelujärjestelmä, tavoitteet ja seuranta

- Jätelain mukainen valtakunnallinen jätesuunnitelma muutettaisiin **kiertalousuunnitelmaksi**.
  - Tarkoituksena on tehostaa lakisääteistä suunnittelua siten, että se paremmin tukee siirtymistä kohti kiertotaloutta.
  - Kiertalousuunnitelmaan voitaisiin yhdistää nykyisin erillisinä laadittavia suunnitelmia.
  - Uudistamistarve olisi arvioitava vähintään kuuden vuoden välein.
- Suunnitelmassa asetettaisiin **tavoitteet** luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseksi, kiertotalousasteelle, resurssitehokkuudelle, uudelleenkäytölle ja jätehuollon kehittämiseksi sekä **toimet tavoitteiden saavuttamiseksi**.
- Valtion viranomaisten olisi otettava suunnitelma huomioon toiminnassaan sekä edistettävä tavoitteiden saavuttamista ja toimien toteutumista.
- Eduskunnalle annettaisiin kolmen vuoden välein **kiertalouskertomus**.
- Lain tarkoitusta koskevassa (1 §) pykälässä asetettaisiin yhdeksi lain tarkoituksiksi vähentää luonnonvarojen kulutusta.

Kiertotaloustuotteiden ja -palveluiden kysynnän lisääminen julkisilla hankinnoilla

- Mahdollisuus edistää kiertotaloutta julkisilla hankinnoilla tunnustetaan yleisesti.
- Säännöksiä, joiden tarkoituksena on edistää kiertotaloutta julkisten hankintojen kautta.
  - Hankintayksikön olisi määriteltävä hankintoihin liittyvät **strategiset kiertotaloustavoitteet** ja **kiertotalouden kannalta oleelliset hankinnat** sekä sisällytettävä ne hankintastrategiaan.
  - Hankinta olisi pääsääntöisesti **suunniteltava siten, että olennaiset kiertotalouteen liittyvät näkökohdat otetaan hankinnassa huomioon.**
- Sääntelytaakan vähentämiseksi ulosrajauksia ja poikkeuksia pienille hankintayksiköille, tietyt kynnyksarvot alittaville hankinnoille sekä mm. puolustus- ja turvallisuushankinnoille.

Jätelain etusijajärjestyksen parantaminen ja tarpeettoman kulutuksen välttäminen

- **Kiertotalouden etusijajärjestys** tiukentaisi, täsmentäisi ja laajentaisi jätelain etusijajärjestystä.
  - Kaikessa toiminnassa olisi **ensisijaisesti edistettävä tuotteen uudelleenkäyttöä** ja ehkäistävä jätteen syntymistä.
  - Jos jätettä syntyy, olisi sen **kierrätys toteutettava mahdollisimman korkealaatuisesti**.
  - Jätteen käsittelyä koskevat velvoitteet **laajenisivat tuotantotoiminnasta muuhun toimintaan** (esim. kaupan ala).
- Etusijajärjestys olisi otettava huomioon kiertotalouden kannalta myönteisessä laintulkinnassa.
  - Esimerkiksi tekijänoikeuksia olisi tulkittava tavalla, joka ei estäisi kiertotalouteen perustuvia liiketoimintamalleja, kuten tuotteiden uudelleenkäyttöä ja jätteiden valmistelua uudelleenkäyttöön.
- Ehdotuksessa myös julistuksenomainen pykälä tarpeettoman kulutuksen välttämistä, mihin kiertotalous tarjoaa useita keinoja.

Käytettyjen tuotteiden uudelleenkäytön ja sen valmistelun edistäminen

- Kiertotaloudessa on olennaista säilyttää tuotteiden ja materian arvo, esimerkiksi pidentämällä tuotteiden käyttöikä.
- Useita toimia erityisesti tuotteiden **uudelleenkäytön edistämiseksi***:
  - Muutettaisiin soveltamisalaltaan yleiseksi velvollisuus järjestää käytettyjen tuotteiden ammattimainen keräys, kuljetus ja varastointi siten, että tuotteet eivät tarpeettomasti rikkoonnu tai vaurioidu (aiemmin rajattu tuottajaan ja tuotteen jakelijaan).
  - **Kunnan tiedotus- ja neuvontavelvollisuuteen** ehdotetaan erityisen huomion kohteeksi uudelleenkäytön edistämistä.
  - **Uudelleenkäyttötoimijoiden sääntelytaakkaa** vähennettäisiin laaventamalla ”uudelleenkäytön” (tuote) määritelmää verrattuna siihen, milloin kyse on jätehuoltotoimista (”uudelleenkäytön valmistelu”).
  - Sääntelytaakan vähentämiseksi työryhmä myös ehdottaa jatkovalmistelussa arvioitavaksi **uudelleenkäytön valmistelun lupamenettelyn keventämistä**.
  - **Lakisääteinen tuottajavastuu** ulottuisi jatkossa jätehuollon ohella entistä selvemmin myös tuotteiden uudelleenkäytön edistämiseen.

*Huom. Uudelleenkäyttöä edistetään myös osana muita yleisiä ohjauskeinoja, kuten kiertotalouden suunnittelua, julkisia hankintoja ja etusijajärjestystä.

Jätteen lajittelun, erilliskeräyksen ja kierrätyksen parantaminen

- Useita toimia, joilla tuettaisiin korkealaatuista kierrätystä sekä kierrätysmateriaalien markkinoiden kehitystä.
  - **Yleinen velvollisuus lajitella jätteet** järjestetyn erilliskeräyksen mukaisesti.
  - Jätehuoltopalvelun tarjoajan, kunnan ja kiinteistön haltijan tulisi **neuvonnan ja tiedon jakamisen** keinoin lisätä jätteen tuottajien halukkuutta ja valmiuksia lajitella jätteitä.
  - Jätehuollon palveluita tarjoava **ei saisi tarjota** voimassa olevien säännösten ja määräysten **vastaisia jätehuoltopalveluita**.
  - **Kierrätyskelpoisen** yhdyskunta-, pakkaus- ja rakennus- ja purkujätteen **kerääminen energiajätteenä** kiellettäisiin.
  - Myös muun **erilliskerätyn, kierrätyskelpoisen jätteen polttaminen ja sijoittaminen kaatopaikalle** kiellettäisiin.
  - **Yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen erilliskeräysvelvollisuuksien** tiukentamista arvioidaan jatkovalmistelussa.

Taustaselvityksiä: Suomen ympäristökeskus (2026): [Selvitys kierrätyksen edistämisen ja jätteenpolton hillinnän ohjauskeinoista](#).
Etteplan Finland Oy (2025): [Asumisessa syntyvien jätteiden erilliskeräysvaihtoehtojen vaikutusarviointi](#) sekä [lisätarkastelut](#) ja [lisäskenaariot](#).
Suomen ympäristökeskus (2025): [Jätelakimuutos 714/2021: Jälkiarviointi tiettyjen säännösten aiheuttamista vaikutuksista](#).

Tuottajavastuujärjestelmän kehittäminen

- Voimassa olevan jätelain mukaan tuottajan on vastattava tiettyjen käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuollosta ja sen kustannuksista (*tuottajavastuu*). Tuottajavastuu kattaa EU-säätelyn vaatimana useita eri tuoteryhmiä, kansallisia järjestelmiä ovat paperi ja renkaat.
- Mietinnössä esitetään kaikkia tuottajavastuujärjestelmiä koskevat yleiset säännökset, mutta ei tuoteryhmäkohtaista erityissääntelyä.
- Tuottajien (käytännössä tuottajayhteisöiden) **ensisijaista oikeutta järjestää** käytöstä poistettujen tuotteiden **jätehuolto vahvistettaisiin**, mutta **tuottajayhteisöjen toimintaa säänneltäisiin aiempaa tarkemmin mm. avoimuuden lisäämiseksi**.
- **Tuottajavastuu ulottuisi jatkossa** jätehuollon ohella **entistä selvemmin** myös tuotteiden **uudelleenkäytön edistämiseen**.
- Tuottajavastuujärjestelmän ns. **vapaamatkustusongelmaa** pyritään suitsimaan mm. tarkentamalla tuotteen jakelijan ja julkisen hankintayksikön velvollisuutta varmistaa tuottajan rekisteröityminen ja tuottajavastuovelvoitteiden hoitaminen.

Jätteisiin ja tuotteisiin liittyvän tiedon julkisuuden ja saatavuuden parantaminen

- Työryhmä ehdottaa uutta pykälää, jossa säädettäisiin **viranomaisen hallussa** olevien ympäristöön vaikuttavien **jäte- ja tuotetietojen julkisuudesta**.
  - Säännöksessä määriteltäisiin, mitkä tiedot ovat ympäristöön vaikuttavia jäte- ja tuotetietoja, sekä näiden tapauskohtaisesta julkisuudesta suhteessa liikesalaisuustietoon.
  - Tavoitteena on mm. vahvistaa EU:n ympäristötietodirektiivin täytäntöönpanoa, edistää ympäristötiedon luovuttamista sekä yhtenäistää tiedonluovutuskäytäntöjä viranomaisissa.
- **Siirtoasiakirjaa** koskevaa sääntelyä ehdotetaan selkeytettäväksi ja täydennettäväksi.
  - Jätteen vastaanottaja veloitettaisiin ilmoittamaan siirtoasiakirjan puuttumisesta.
  - Tavoitteena on tehostaa siirtoasiakirjavelvoitteiden noudattamista ja valvontaa sekä parantaa SIIRTO-rekisterin tietojen kattavuutta ja laatua.
- Lisäksi työryhmä pitää tärkeänä yhdyskuntajätetiedon laadun parantamiseen tähtäävien selvitysten tekemistä.

Taustaselvityksiä: Kinnunen ym. (2025): [Jätetiedon julkisuus ja saatavuus](#).

Suomen ympäristökeskus (2025): [Hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan yhdyskuntajätetiedot – Jätetietojen parantaminen, kokoaminen ja hallinta](#).

Valvonta- ja seuraamusjärjestelmän tehostaminen

- Työryhmä ehdottaa jatkovalmisteluun jätelain **laiminlyöntimaksua** koskevan sääntelyn uudistamista keinona puuttua velvollisuuksien laiminlyönteihin.
- **Sääntelyä uudistettaisiin** vastaamaan hallinnollisia seuraamusmaksuja koskevaa viimeaikaista lainsäädäntökäytäntöä ja eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintoja.
- Tavoitteena on parantaa sääntelyn toimivuutta yksinkertaistamalla maksun määräämismenettelyä sekä selventämällä seuraamusmaksun suuruuteen vaikuttavia perusteita ja maksun määräämistoimivaltaan liittyviä kysymyksiä.
- Uudistuksilla pyritään myös parantamaan hallinnollisen seuraamusmaksun piirissä olevien velvollisuuksien noudattamista.
- Työryhmä ehdottaa myös, että jätelain mukaisiin **viranomaisten toimivaltuuksiin tehtäisiin muutoksia**, joiden tarkoituksena on selkeyttää ja tehostaa valvontaa.

3. Muita työryhmän tunnistamia ohjauskeinoja

Mietinnössä esitetyt muut ohjauskeinot

- Mietintöön on koottu jatkovalmistelua varten muita tärkeitä kokonaisuuksia (13 kpl), joista osassa valmisteluvastuu on toisella ministeriöllä tai jotka toteutetaan jossakin toisessa lainsäädäntöhankkeessa.
- **Taloudelliset ohjauskeinot** ovat keskeinen osa laajempaa kiertotalouden ohjauskeinojen kokonaisuutta.
  - Nykyinen taloudellinen ohjaus ei kannusta riittävästi luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseen kestäväälle tasolle, kiertotalouden liiketoimintamallien riittävän nopeaan yleistymiseen ja skaalautumiseen, eikä kierrätettyjen raaka-aineiden käyttöön taloudessa neitseellisten luonnonvarojen korvaajana.
  - Työryhmä ehdottaa taloudellisten ohjauskeinojen jatkoarviointia kokonaisuutena mahdollisimman pian.
- Toimia **sähkö- ja elektroniikkalaiteromun (SER) keräyksen parantamiseksi**, myös meneillään olevan EU:n rikkomusmenettelyn vuoksi.
- **Kierrätyslannoitteiden** valmistusta ja käyttöä koskevan lainsäädännön rajapintojen selkiyttäminen ja sääntelykokonaisuuden toimivuuden parantaminen.

Lainvalmistelun eteneminen työryhmän mietinnön pohjalta

Jatkovalmistelu kahdessa vaiheessa

I. Jätelain muutos, jolla edistetään kierrätystä ja hillitään jätteenpolttoa (HE 2026)

- Jätteen erilliskeräys- ja kierrätysasteen nostamista sekä polton hillintää koskevat toimet, joilla vastataan rikkomusmenettelyihin (yhdyskuntajätteen kierrätysaste, SER-keräysaste) ja komission varhaisvaroitukseen (yhdyskunta- ja muovipakkausjätteen kierrätysaste)
- Muut työryhmän ehdottamat toimet, jotka on tarpeen & mahdollista valmistella tiiviissä aikataulussa (ml. asetusmuutokset)

II. Kiertotalouslaki, eli jätelain kokonaisuudistus (HE seuraavalla hallituskaudella)

- Yleiset säännökset: tarkoitus, soveltamisala, määritelmät, tuotesäännökset
- Kiertotaloussuunnitelma
- Julkisia hankintoja koskeva sääntely
- Jäte- ja tuotetiedon julkisuus ja saatavuus
- Seuraamusjärjestelmä (hallinnollinen seuraamusmaksu, rangaistussäännös)
- Tuottajavastuujärjestelmää koskeva sääntely
- Muut muutokset, joita ei sisällytetä vuoden 2026 säädöshankkeisiin; ml. ajankohtainen EU-sääntely

Työryhmän ehdotusten jatkovalmistelu osa I: jätelain muutoksen 2026 alustava aikataulu

1. Päätös mukaan otettavista sääntelytoimista helmikuu-maaliskuun alku 2026
2. HE-luonnos lausunnoille maaliskuu-huhtikuu 2026
  - Lausuntoaika todennäköisesti vain neljä viikkoa perustuen siihen, että useat keskeiset sidosryhmät ovat olleet mukana esivalmistelussa
3. Muutokset lausuntojen perusteella huhti-toukokuu 2026
4. Käännös ja laintarkastus kesä-elokuu 2026
5. **HE syksy 2026**
6. Voimaantulo 2027 (mahdollisimman nopeasti, mutta tarvittavin siirtymäajoin)

Kiitos!

Jussi Kauppila
Lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö
puh. +358 295 250 085
jussi.kauppila@gov.fi

Olli Laukkanen
Erityisasiantuntija, ympäristöministeriö
puh. +358 29 5250099
olli.laukkanen@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 4–10, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

